

Отримано: 11 березня 2018 р.

Прорецензовано: 12 березня 2018 р.

Прийнято до друку: 15 березня 2018 р.

e-mail: toliy65@yahoo.com

DOI: 10.25264/2519-2558-2018-1(69)/2-217-222

Худолій А. О. Метафорична концептуалізація в сучасних американських публіцистичних текстах. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 1(69), ч. 2, березень. С. 217–222.

УДК 81' 373.612.2

Худолій Анатолій Олексійович,
Національний університет «Острозька академія», м. Острог

МЕТАФОРИЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ В СУЧАСНИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ

Описано механізм концептуалізації дійсності метафоричними засобами в американських публіцистичних текстах. Виокремлено та описано групу концептуальних метафор суспільно-політичне життя – людина. Розглянуто функції когнітивних метафор у текстах. Деталізовано аксіологічні характеристики метафоричних переносів. Висвітлено суспільно-політичний контекст комунікації, який характеризує її учасників, процеси продукування та сприйняття тексту з урахуванням фонових знань.

Ключові слова: публіцистичний текст, метафора, мовна картина світу, концептуальна картина світу, політика, функція.

Худолій Анатолій Алексеевич,
Национальный университет «Острозская академия», г. Острог

МЕТАФОРИЧЕСКАЯ КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЯ В СОВРЕМЕННЫХ АМЕРИКАНСКИХ ПУБЛИЦИСТИЧЕСКИХ ТЕКСТАХ

Описан механизм концептуализации реальности метафорическими средствами в американских публицистических текстах. Выявлена и описана группа концептуальных метафор общественно-политическая жизнь – человек. Рассмотрены функции когнитивных метафор в текстах. Детализированы аксиологические характеристики метафорических переносов. Освещен общественно-политический контекст коммуникации, который характеризует ее участников, процессы продуцирования и восприятия текста с учетом фоновых знаний.

Ключевые слова: публицистический текст, метафора, языковая картина мира, концептуальная картина мира, политика, функция.

Anatolii Khudoliy,
The National University of Ostroh Academy, Ostroh

METAPHORIC CONCEPTUALIZATION IN MODERN AMERICAN JOURNALISTIC TEXTS

The article deals with the mechanism of conceptualization of reality by metaphoric means in modern American journalistic texts. The author of the article has identified and described a group of conceptual metaphors according to the model public and political life is a human being. Functions of cognitive metaphors in journalistic texts are highlighted and reviewed. Formation peculiarities of the process of metaphorization are described. Characteristics of assessment of metaphoric transference are studied and observed. Metaphors due to certain amount of functions performed in journalistic texts serve as universal means of transference of complex notions such as politics. They are helpful and useful in perception and conveying ambiguous notions related to political life of the USA. Modern social and political life of the USA represented by metaphors in terms of a human being is depicted. Social and political context of communication that characterizes participants of the communicative situation, a process of its producing and perception of journalistic text with extralinguistic factors, is highlighted.

Key words: journalistic text, metaphor, language picture of the world, conceptual picture of the world, politics, function.

Постановка проблеми. Метафори утворюють значну кількість словникового складу сучасної англійської мови, яка є гнучкою та динамічною. Постійне поповнення лексики мови сучасних американських публіцистичних текстів за рахунок метафор слугує придатним матеріалом для вивчення шляхів функціонування мови, її зв'язку з розвитком суспільства.

Власне **актуальним** виявляється аналіз мови публіцистичних текстів і, зокрема, використання метафор як інструментів концептуалізації дійсності.

Метою даної статті є дослідження концептуалізації дійсності метафоричними засобами в сучасних американських публіцистичних текстах. Мета передбачає виконання таких завдань:

- Описати існуючі підходи до аналізу метафор;
- Описати функції метафоричних переносів;
- Виявити та описати групу концептуальних метафор *суспільно-політичне життя – людина*;
- Висвітлити їхню прагматичну спрямованість.

Аналіз останніх досліджень. Сучасні лінгвістичні дослідження характеризуються комплексним аналізом номінативних одиниць, який передбачає вивчення когнітивних [28; 1; 3; 6; 19] і комунікативних параметрів [див. 13; 14]. Орієнтацію системи засобів номінації, зокрема метафори, на виконання комунікативних завдань неможливо пояснити без урахування функцій. Під функцією ми розуміємо призначення мовного засобу зберігати і виражати певне поняття [14, с.5].

Найвизначнішими лексико-стилістичними засобами і показниками мовної динаміки у публіцистичних текстах виступають метафори, оскільки вони утворюють базові схеми, за допомогою яких відбувається концептуалізація досвіду й навколишнього світу [5, с. 103].

Метафоричний корпус сучасних публіцистичних текстів став об'єктом особливої уваги когнітивних лінгвістів з огляду на те, що: 1) виникає потреба оперативного аналізу політдискурсу та виявлення тенденцій його розвитку, які визначаються

станом суспільної свідомості; 2) динаміка змін у суспільній свідомості тією чи іншою мірою відображається в мовній структурі метафоричного простору; 3) аналіз метафоричних моделей політичного мислення дає змогу здійснювати лінгвістичний моніторинг суспільної свідомості та визначати у ній стабільні складові [2, с. 6].

Публіцистичні тексти є комунікативно цілеспрямованими посланнями, оскільки автор хоче повідомити або отримати інформацію (раціональну або емоційну). Мета комунікації, її функція – викликати вербальну, ментально-емоційну або емоційно-естетичну реакцію адресата [23, с. 63]. Публіцистичні тексти спрямовані на реципієнта, тобто вони формуються таким чином, щоб емоційно вплинути на читача. І хоча такий діалог односторонній з формальної точки зору, він водночас націлений на читацький резонанс. Журналісти вибирають такі засоби для емоційного впливу на адресата, які повинні знайти передбачуваний ними відгук в душі читача, викликати в ній переживання, а отже, здійснити вплив. Такий діалог має на меті змінити систему поглядів реципієнта та налаштувати його на сприйняття авторської концепції цінностей та відповідних настанов. Суттєвим методом впливу на свідомість читачів через публіцистичні тексти є використання в них метафор. Метафоризація дозволяє не тільки проникнути у свідомість читача, а й перебудувати її. Особливо корисна метафора для опису такого поля діяльності, як суспільно-політичне життя. Суттєвою його особливістю є притаманний йому набір метафоричних слів різних тематичних розрядів. Особливий характер метафоризації цих слів полягає в їх переосмисленні для позначення суспільних явищ [29, с. 92].

Результати нашого дослідження дозволяють нам стверджувати про активну участь метафори як механізму функціональних змін у мові американських публіцистичних текстів. Вона відіграє важливу роль в інтеграції вербально-логічної та чуттєво-образної систем людини і є ключовим елементом категоризації картини світу. У публіцистичних текстах метафора є поліфункціональною. Публіцистична метафора є гнучким елементом лінгвокреативного мислення, яке до певної міри визначає наше сприйняття світу.

Слід зауважити, що існує зв'язок між метафорою та публіцистичним текстом, який не є одностороннім. Не тільки публіцистичний текст здійснює вплив на розуміння значення лексичного утворення, але й лексична одиниця, у свою чергу, впливає на процес сприйняття й розуміння тексту [20, с. 19]. Публіцистичні тексти є комунікативно цілеспрямованими посланнями, оскільки автор хоче повідомити або отримати інформацію (раціональну або емоційну). Комунікація власне і здійснюється заради передачі / отримання / обміну інформацією. Інакше кажучи, мета комунікації, її функція – викликати вербальну, ментально-емоційну або емоційно-естетичну реакцію адресата [23, с. 63]. Публіцистичні тексти спрямовані на реципієнта, тобто вони формуються таким чином, щоб емоційно вплинути на читача. І хоча такий діалог односторонній з формальної точки зору, він водночас націлений на читацький резонанс. Журналісти вибирають такі засоби для емоційного впливу на адресата, які повинні знайти передбачуваний ними відгук в душі читача, викликати в ній переживання, а отже, здійснити вплив. Такий діалог має на меті змінити систему поглядів реципієнта та налаштувати його на сприйняття авторської концепції цінностей та відповідних настанов. Суттєвим методом впливу на свідомість читачів через публіцистичні тексти є використання в них метафор. Метафоризація дозволяє не тільки проникнути у свідомість читача, а й перебудувати її [22, с. 223]. Особливо корисна метафора для опису такого поля діяльності, як суспільно-політичне життя. Суттєвою його особливістю є притаманний йому набір метафоричних слів, особливий характер яких полягає в їх переосмисленні для позначення суспільних явищ [29, с. 92].

У статті запропоновано значне розширення ракурсу опису функціональних особливостей метафори, при якому звернення до тексту пов'язується з можливістю глибшого вивчення як семантичної структури самої метафори, так і певних механізмів розумової діяльності, що стосується виникнення, уживання і сприйняття описуваної одиниці номінації. Метафора виступає складовою одиницею публіцистичного тексту, виконуючи при цьому текстоутворюючі функції, по-друге, текст виступає вмістилищем лексичних одиниць, місцем апробації, джерелом виявлення і тлумачення значень слів і їхніх властивостей [20, с. 23].

Функції метафори у текстах американської публіцистики. Метафоризація є одним з універсальних семантичних процесів мови. Існує декілька причин використання метафор: 1) вони дають змогу виражати абстрактні ідеї у зрозумілій формі, у прямому значенні; 2) метафори є компактними засобами спілкування, оскільки дають змогу передавати складні образи, що відповідають набутому досвіду мовців; 3) метафоричні вирази є яскравими засобами вираження досвіду; 4) читачі пам'ятають вербальні метафори краще ніж слова, вжиті у прямому значенні; 5) вони активізують семантичні фрейми довготривалої пам'яті, сприяють адаптації нових значень в існуючі ментальні схеми; 6) метафоричні образи пов'язані з текстом, забезпечують собі підтримку та виконують власне текстотвірну функцію [25, с. 147].

Зазначені функції метафори є відносно автономними, вони тісно переплітаються між собою, а деякі з них можна розглядати як специфічний варіант когнітивної функції. Ці функції метафори відбивають різні комунікативні установки мовця: 1) утворити необхідне найменування; 2) віднайти номінацію; 3) отримати експресивну форму вираження; 4) використати засіб вираження, який відповідає тій чи іншій сфері мовлення, тобто погодити його з певною сферою мовлення [20, с. 25].

Метафора притаманна людському мисленню та мові. Як спосіб мислення, вона до певної міри визначає наше сприйняття світу [24, с. 178]. В основі метафоризації лежить розмитість понять, якими оперує людина, відображаючи у своїй свідомості постійно-мінливу багатогранну діяльність. У більшості мовних явищ і понять відбито співвідношення та взаємодію певних категорій, концептуальних структур, які визначають ту картину світу, яка представлена в природній мові [10, с. 85].

Під картиною світу розуміємо впорядковану сукупність знань про дійсність, яка сформувалася в суспільній та індивідуальній свідомості. Принципово слід розмежовувати когнітивну та мовну картину світу. Когнітивна картина світу є результатом когніції, пізнання дійсності і виступає у вигляді сукупності впорядкованих знань – концептосфери. Власна культура кожного народу визначає когнітивну матрицю для розуміння світу, картину світу [21, с. 5]. Когнітивна картина світу – це визначені культурою поняття і стереотипи про світ, які сприймає і розуміє наша свідомість. Когнітивна картина світу в свідомості носія мови є системною і впливає на сприйняття особистістю навколишньої дійсності, оскільки вона: 1) пропонує класифікацію елементів дійсності; 2) пропонує прийоми аналізу дійсності; 3) пояснює причини явищ і подій, прогнозує їхній розвиток, передбачає наслідки таких подій; 4) впорядковує чуттєвий і раціональний досвід особистості для його збереження в свідомості, пам'яті [21, с. 5].

Національна когнітивна картина світу є загальною, стійкою, оскільки повторюється в картинах світу окремих представників народу. Логічно припустити, що національна картина світу є, з одного боку, абстракцією, а з іншого – когнітивно-психологічною реальністю, яка виявляє себе в мисленнєвій, пізнавальній діяльності народу, в його поведінці – фізичній і вербальній [21, с. 5]. Мовна картина світу – сукупність зафіксованих в одиницях мови уявлень народу про дійсність на певному етапі його розвитку. Когнітивна картина світу існує у вигляді концептів, що утворюють концептосферу народу. В основі когнітивної картини світу лежить концептуалізація людиною себе і світу в ході когнітивної діяльності. У відповідності з уявленнями когнітивної лінгвістики в основі метафори знаходиться не значення слів і не об'єктивно існуючі категорії, а сформовані у свідомості людини концепти. Концепти різних типів (образи, уявлення, поняття) та їхні об'єднання (гештальти, фрейми) народжуються в ході сприйняття світу, вони утворюються в актах пізнання, відображають і узагальнюють людський досвід і осмислену дійсність [9, с. 37]. Ці концепти вміщують типові уявлення про особливості самої людини і навколишнього світу. Кожен концепт є частиною ментального простору, понятійної сфери. Концепти, як і ментальний простір в цілому, відбивають наївні уявлення людини про світ [27, с. 52]. Мовна картина лише фіксує зміни, що набувають форм перекатегоризації, що відбувається в концептуальній картині світу як кожного індивіда, так і всіх його носіїв. Мовний образ світу створюється: 1) номінативними засобами мови – лексемами, стійкими номінаціями та фразеологізмами; 2) функціональними засобами мови – відбором лексики та фразеології для спілкування; 3) образними засобами мови – національно-специфічною образністю, метафорикою, внутрішньою формою мовних одиниць; 4) стратегіями оцінки та інтерпретації мовних висловлювань, текстів різних жанрів [21, с. 6].

Мовна метафора тісно переплітається з міфологічною, оскільки вони мають єдине походження. Їхнє призначення полягає в інтенсифікації, концентрації чуттєвого досвіду, який є базою мовного та релігійно-міфологічного символізму [5, с. 85]. Спосіб творення первісних форм мовних та міфологічних уявлень пов'язаний з явищем, при якому уявлення не розширюється, а спресовується, зводиться в одну точку. У цьому процесі відфільтровується деяка сутність, екстракт, який і виводиться в значення метафори. Увесь світ концентрується в одній точці, у фокусі значення, в той час як все, що лежить за межами фокуса мовного та міфологічного поняття, начебто залишається невидимим [30, с. 32]. У сучасній англійській мові давні уявлення живуть у формі так званих мовних міфів, метафор, основою яких є позамовна історико-культурна спадщина. Ми поділяємо думку В.Г. Гака, А.Ф. Лосева та ін. про те, що метафоричні переноси пов'язані з недиференційованими поняттями, із генетично-ранніми етапами еволюції мислення [4, с. 481; 15, с. 275].

Концептуалізація дійсності як підтримка функціональних змін у мові американських публіцистичних текстів. Когнітивні потенції метафори, особливості її виникнення внаслідок зіставлення семантичних концептів значною мірою детермінують її виняткову роль у вирішенні нестандартних проблемних ситуацій. Їхнє розв'язання передбачає активізацію діяльності когнітивної системи людини у процесі засвоєння та опрацювання знань для побудови множини варіантів дій та вибору правильної альтернативи [26, с. 139].

З появою роботи Дж. Лакоффа і М. Джонсона [11] у лінгвістиці почали послуговуватися терміном концептуальна (когнітивна) метафора. Виконуючи когнітивну функцію, метафора виражає та формує нові поняття. Унаслідок когнітивного процесу відбувається зіставлення кількох референтів, що веде до семантичної концептуальної аномалії, ознакою якої є емоційне напруження. В основі метафори лежить уявлення про неї як про мовне явище, що відбиває процес пізнання світу.

Метафори в публіцистичних текстах США виконують концептуальну функцію, яка базується на їхній здатності формувати нові концепти [16, с. 65]. Людина пізнає світ через відомі канали чуттєвого сприйняття та володіє певною інформацією про нього, розрізняє й ототожнює об'єкти пізнання. Утворена таким чином інформація про світ є сконструйованою концептуальною системою, яка вміщує певні уявлення людини про світ. Метафори виконують концептуальну функцію завдяки їхній здатності формувати нові концепти, на основі вже наявних понять. Когнітивним механізмом для концептуалізації дійсності є когнітивна метафора [27, с. 48].

Найповніше роль метафор виявляється у тих випадках, коли їх використовують для позначення абстрактних сутностей. Свідченням на користь існування концептуальної метафори є думка Г. Пауля про те, що всі вияви мовленнєвої діяльності беруть свій початок із сфери несвідомого. Всі мовні засоби зберігаються у сфері несвідомого у вигляді складного психічного утворення. Його формують різноманітні групи уявлень, які тісно пов'язані між собою [18, с. 47]. Метафора робить абстракцію легко сприйнятливою, а тому не випадково, що один із магістральних шляхів метафоричного переносу – від конкретного до абстрактного, від матеріального до духовного, від освоєного до неосвоєного [4, с. 482]. Метафори абстрактних сутностей і їхніх ознак не прив'язані жорстко до якогось одного конкретного концепту та слова – бази порівняння, а до цілої родо-видової ієрархії концептів: метафори для адекватного опису різних абстрактних предметів і їхніх ознак комбінуються у разі необхідності на різних рівнях вихідної концептуальної ієрархії. Концептуальна метафора є засобом формування параморфної моделі, яка дозволяє уявити одну систему за допомогою системи з іншої сфери досвіду, де даний елемент представлений очевидніше [4, с. 482].

Мова преси є ефективним засобом побудови у когнітивній системі реципієнта концептуальних конструкцій, моделей світу, що корелюють із моделями світу комунікатора. З одного боку, когнітивні концепти формуються в свідомості людини на рівні індивідуальної взаємодії з предметним світом, тобто мають феноменологічну природу та утворюють феноменологічні знання (рівень аналізу). З іншого боку, вони виникають як результат осмислення цих феноменологічних знань, які дозволяють скласти уявлення про загальне облаштування світу (рівень синтезу) та доповнюють загальну картину знань [7, с. 29].

За допомогою концептуальної метафори створюється цілісний образ, тобто відбувається проекція однієї предметної сфери на іншу. Об'єкти суспільно-політичного життя зіставляються з об'єктами, пізнаними нами в безпосередньому дослідженні (вода, дорога). У процесі накладання сфери політики і суспільного життя на базову виділяються вузлові точки перехрещення. Відношення між об'єктами визначають структурування областей та перенос об'єктів із певними їхніми властивостями на описувану сферу [12, с. 387]. Концепти виступають соціально-когнітивною основою спілкування для людей із різним індивідуальним досвідом.

Концептуальна метафора є відображенням властивості свідомості пізнавати об'єкти на основі аналогії, яка дозволяє перетинати межі природного категоріального членування дійсності через уподібнення. У концептуальній метафорі неперед-

метний об'єкт представлений так, начебто він є предметом іншого роду, на основі схожості за обмеженою кількістю параметрів. У принципі схожості закладена ідея моделювання як прийому пізнання складних сутностей, включно з об'єктами, які недосережні безпосередньому спостереженню [8, с. 102].

Метафора – важливий механізм, за допомогою якого ми сприймаємо абстрактні поняття та осмислюємо їх. Метафора за своєю природою є концептуальним явищем, оскільки метафоричне поняття ґрунтується на неметафоричному понятті, тобто на нашому сенсорному досвіді.

Концептуальна метафора публіцистичних текстів, як і будь-яка інша метафора, живе не сама по собі, а в певному контексті і тексті. Адресат правильно зрозуміє метафору тільки в тому випадку, якщо враховано контекст, у якому вона реалізується. Цей контекст і сам текст створюють орієнтаційну основу індивіда у світі, зокрема його вердиктне відношення до дійсності [17, с. 209]. Публіцистичні тексти формують ставлення рядових американців до навколишньої дійсності. Поряд з цим, вони виступають закодованими посланнями, що активізують певні концепти, підштовхують до рішень і дій.

Метафорично-концептуальний простір сучасної американської публіцистики охоплює низку концептів, до яких ми відносимо: просторово-часовий (морський та сухопутний), зоо-вегетативний, антропоморфний, гастрономічний та інші. Увесь конгломерат концептуальних метафор на семантичному рівні єдиний, оскільки він описує один і той же об'єкт – світ суспільно-політичного життя з точки зору людини.

Однією з численних є група концептуальних метафор СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ – ЛЮДИНА. На початку ХХІ століття фізіологічну метафору активно використовують у публіцистичних текстах.

Створена людиною метафорична картина світу значною мірою антропометрична. Людина метафорично створює (концептуалізує) політичну дійсність у вигляді свого тіла, складових органів, фізіологічних дій і потреб. У поданих нижче метафорах можна розрізнити гордість за свою країну, страх за її майбутнє, вневненість, сумніви і жорстку оцінку реальності. За ними можна вивчати національну картину політичних реалій США.

Антропоцентричність американської моделі світу виражається в її орієнтації на людину, кожну окрему та конкретну. У свою чергу, людина орієнтує своє життя на модель світу [30, с. 12]. Антропоцентрична спрямованість американських публіцистичних текстів виявляється в низці метафоричних виразів. Наприклад: *to move the world ahead a few steps* (Newsweek, 20.09.2017); *aging infrastructure* (The Wall Street Journal, August 22, 2017: A2); *it's a gut-check moment for every chief* (Newsweek, 27.09.2017); *the embrace is too tight to be broken* (Newsweek, 15.11.2017).

Суспільно-політичну систему асоціюють:

1. З людиною. Наприклад: *And that deeper unity with Trump and Vice President Pence is a big first step* (The Washington Post, February 1, 2018); *newspapers have died* (Newsweek, November 15, 2017); *the global order is a self-sustaining organism* (Time, February 5, 2018); *the CEOs, founders and wizards of Silicon Valley would be misguided to think they're immune from any similar stumble off their pedestal* (Newsweek, 20.09.2017); *to pump up his ego* (Newsweek, 27.09.2017).

The global order is a self-sustaining organism, and in the era of Trump, it has found a way to adapt. Rather than take on the populist enemy as such, the Davos class has sought to co-opt and analyze it, to surround it with well-meaning concern, to engage it in a productive discussion (Time, February 5, 2018). Світової системі, як і людині, притаманні певні функції, в даному випадку фізіологічні. Світова система нагадує самодостатній організм, який спроможний адаптуватися до змін навколишнього середовища.

The president, in this conception of politics, is not the voice and spirit of a nation but, rather, the final rubber stamp on a partisan legislative agenda. Sometimes, his flaws are so flagrant, they lead him to falter; to vitiate our body politic with his own weakness. And in the end, that weakness is all that we remember (Newsweek, 29.11.2017). Журналіст критикує Чинного президента. В даному реченні автор вдався до використання як метонімії, так і метафори. Політика уподібнюється тілу людини, яке має свої слабкості та недоліки.

Як і людина, Силіконову Долину в Каліфорнії, США, можна розбудити, пришвидшити. Бізнесове середовище та конкуренція може спричинити суттєві зміни в її роботі. Про це, власне, і йдеться в поданому нижче реченні, в якому центр розвитку всесвітніх комп'ютерних технологій асоціюється з людиною, яку розбудили і змусили працювати.

At least the burgeoning Chinese startup scene may have woken up Silicon Valley. In September, a major San Francisco tech conference, TechCrunch Disrupt, will give over its main stage to interviews with top tech companies from China, including bike-sharing company Ofo, education startup VIPKid and investment company ZhenFund (Newsweek, 20.09.2017).

2. Суспільство асоціюють з людиною та орієнтацією її тіла в просторі. Порівняймо: *Fox News was keeping Trump at arm's length* (Newsweek, 15.11.2017).

У вересні 2017 року президент США оголосив про призупинення дії програми для тих, хто прибув до США ще дитиною-імігрантом і залишився жити і працювати в країні. Д. Трамп рішуче налаштований депортувати їх із країни. Слід зауважити, що серед такого прошарку населення чимало висококваліфікованих працівників і їхня депортація завдасть фінансових збитків різним сферам американської економіки.

Microsoft pledged to pay the legal expenses of any employees who face deportation as DACA ends. Microsoft President Brad Smith called Trump's decision "a big step back for our entire country," and the industry worries that it will further discourage talented foreigners from coming to the U.S. (Newsweek, 20.09.2017).

3. Суспільство, як і людина, складається з певних органів, кісток і тканин. Ми розрізняємо прототипові (основні) та непрототипові функції частин тіла. Зазначені функції класифіковано на основі обліку їхніх можливостей для передачі метафоричних змістів. Прототипова функція кісток – слугувати каркасом, опорою для тканин і органів. Наприклад:

Someone plainly needs to save Fox News from itself. Many place their hope in James Murdoch, the 21st Century Fox executive who will likely succeed his father as the company's leader. Young and urbane, James apparently has a couple of liberal bones in his body (Newsweek, 15.11.2017).

Один із республіканців, Рік Вілсон, звинуватив телекомпанію Фокс Ньюз у підриві принципів консерватизму, які є закладами партії, до якої він належить. Консерватори підтримують президента Трампа, попри те, що йому не вистачає консервативних переконань і поглядів. Журналіст вдався до метафоричного виразу *a conservative bone in his body*, який власне і позначає сукупність консервативних переконань.

Rick Wilson, a top Republican strategist, blames Fox News for the dissolution of the principled conservatism that was his party's core. "As the country has devolved into increasingly hermetic ideological silos, Fox has constantly reassured the GOP base that their support of Trump still makes them conservatives, even though he's an authoritarian statist with poor impulse control and lacks a conservative bone in his body," he says. "It's made them billions and cost the GOP its soul" (Newsweek, 15.11.2017).

4. Суспільство асоціюється з хворобою людиною. Образ людини в публіцистичних текстах пов'язаний з її здоров'ям, а відтак, із здоров'ям нації, яке, у свою чергу, є її багатством. Логічно припустити, що серйозна загроза в економічній чи політичній сфері сприймається як смертельна небезпека, для лікування якої слід шукати засоби, ліки [31, с. 142]. Помітне місце у мові американських публіцистичних текстів займає метафорична модель зі сферою-джерелом ХВОРА ЛЮДИНА. Країна метафорично представлена як хвора людина.

Концептуальні метафори СУСПІЛЬСТВО – ХВОРА ЛЮДИНА ми поділили на кілька підгруп: 1) суспільні проблеми – хвороби; 2) ліки, засоби та способи лікування; 3) лікарська допомога.

Хворобу можна лікувати успішно тільки за умови, коли встановлено діагноз. Події в суспільно-політичному житті теж піддаються діагнозу. Тому третю тематичну групу складають слова, які можна пов'язати з ДІАГНОСТИКОЮ: *show a pulse* (Newsweek, 27.11.2017).

Правильний діагноз допомагає знайти потрібні ліки від хвороби. У житті суспільства чітко оформлена проблема, що, подібно до діагнозу, підказує правильне рішення, яке допоможе її ліквідувати.

That's why AIM's demise is so interesting. It is going nighty-night on December 15 – a kind of tech euthanasia by its new owner, Verizon, for a product that barely shows a pulse now (Newsweek, 27.11.2017). Словосполучення *tech euthanasia* вжито у переносному значенні, проте метафора допомагає яскравіше виразити думку автора про катастрофічний стан речей у даному бізнесі. Метафоричний перенос *barely show a pulse* асоціюється зі станом організму на межі життя та смерті.

Ситуація в політиці нагадує процес лікування, коли діагноз встановлено, проте віднайти ліки відразу не вдається. У даному контексті йдеться про зміни податкового кодексу, який не так просто втілити. І хоча за каденції Р. Рейгана республіканці та демократи погодилися зменшити податкову ставку, і тим самим, закрили шлях для зловживань. Прикро, проте з часом, зловживання з податками зросли. На даний момент, жодна з партій не бачить виходу з даної ситуації, тобто, в метафоричних термінах, *не знає ліків від цієї хвороби*.

No one thought changing the tax code would be easy. The last time a president completely revamped it was in 1986, when Ronald Reagan and the Democrats agreed on a law that lowered rates and eliminated loopholes. But that happened only after years of work. Since then, the loopholes have returned, despite the many lawmakers in both parties who aren't happy about it. Unfortunately, neither party can agree on the appropriate remedies. During President Barack Obama's second term, Representative Dave Camp, a Michigan Republican, fought hard for sweeping changes in the tax code, creating working groups of Democrats and Republicans to come up with a bill. The Dems opposed it, and the bill never went far (Newsweek, 14.11.2017).

Медична метафора закономірно сприяє формуванню прагматичного змісту, пов'язаного з турботою, бережним ставленням до суспільства як до пацієнта, який вже не може і не повинен повною мірою відповідати за свої вчинки. Подібний слововжиток дає змогу образно позначити причини важкого становища суспільства або країни, уявити недоліки і загострити негативне ставлення до їхніх винуватців.

Особливістю медичних метафор є регулярний характер їх використання. Виявлена медична лексика у переносному значенні відіграє важливу роль у формуванні групи концептуальних метафор, оскільки допомагає краще зрозуміти події, що відбуваються в політичному житті країни.

Добігаємо висновку, що суспільство уподібнюється людині, яка фізично начебто й міцна, самодостатня, проте потребує лікування. Основна частина розглянутих метафор несе емотивне навантаження. Метафори цієї групи нараховують 180 одиниць із 1476 виявлених, що складає 12,2 % від усієї кількості виразів. Виявлена група концептуальних метафор висвітлює нові грані в процесі пізнання навколишнього світу.

Перспективним є дослідження семантичних, прагматичних та когнітивних аспектів лексичного матеріалу політичного тексту на позначення тих чи інших явищ суспільного та політичного життя.

Література:

1. Антология концептов / под ред. В.И. Карасика, И.А. Стернина. – Волгоград: Парадигма, 2005. – 352 с.
2. Баранов А.Н. Русская политическая метафора: Материалы к словарю / А.Н. Баранов, Ю.Н. Караулов. – М.: Ин-т Русского языка АН СССР, 1991. – 193 с.
3. Болдырев Н.Н. Когнитивная семантика / Болдырев Н.Н. – Тамбов: ТГУ, 2001. – 123 с.
4. Гак В.Г. Языковые преобразования. – М.: Языки русской культуры, 1998. – 768 с.
5. Жоль К.К. Мысль, слово, метафора / Жоль К.К. – К.: Наукова думка, 1984. – 303 с.
6. Кубрякова Е.С. Язык и знание: На пути получения знаний о языке: Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира / Е.С. Кубрякова. – Москва: Языки славянской культуры, 2004. – 560 с.
7. Колшанский Г.В. Объективная картина мира в познании и языке / Колшанский Г.В. – М.: Наука, 1990. – 108с.
8. Кубрякова Е.С. Номинативный аспект речевой деятельности / Кубрякова Е.С. – М.: Наука, 1986. – 158 с.
9. Кубрякова Е.С. Части речи с когнитивной точки зрения / Кубрякова Е.С. – М.: Институт языкознания РАН, 1997. – 326 с.
10. Кустова Г.И. Когнитивные модели в семантической деривации и система производных значений / Г.И. Кустова / Вопр. языкознания. – 2000. – № 4. – С. 85-109.
11. Лакофф Дж., Джонсон М. Метафоры, которыми мы живем: Пер. с англ. / Дж. Лакофф, М. Джонсон // Теория метафоры. – М.: Прогресс, 1990. – С. 387- 415.
12. Лапина Э.А. Метафора в терминологии микроэлектроники / Э.А. Лапина // Метафора в языке и тексте. – М.: Наука, 1988. – С. 134-144.
13. Левицкий А.Э. Функциональные подходы к классификации единиц современного английского языка / Левицкий А.Э. – К.: "АСА", 1998. – 362 с.
14. Левицкий А.Э. Функциональная переориентация номинативных единиц современного английского языка / Левицкий А.Э. – Житомир: Изд-во ЖГПУ, 2001. – 168 с.
15. Лосев А.Ф. Знак. Символ. Миф / Лосев А.Ф. – М.: Изд-во Московского ун-та, 1982. – 480 с.
16. Опарина Е.Ю. Концептуальная метафора / Опарина Е.Ю. // Метафора в языке и тексте. – М.: Наука, 1988. – С. 65-77.

17. Павиленис Р.И. Проблема смысла: современный логико-философский анализ языка / Павиленис Р.И. – М.: Мысль, 1983. – 286 с.
18. Пауль Г. Принципы истории языка / Пауль Г. – М.: Изд-во иностранной ли-ры, 1960. – 500 с.
19. Пименова М.В. Концептуальные исследования / Пименова М.В. – Москва: Флинта: Наука, 2011. – 176 с.
20. Положин М.М. Функциональный и когнитивный аспекты английского словотворения / Положин М.М. – Ужгород: Закарпаття, 1999. – 240 с.
21. Попова З.Д. Язык и национальная картина мира / З.Д. Попова, И.А. Стернин. – Воронеж: Изд-во “Истоки”, 2002. – 59 с.
22. Почепцов Г.Г. (мл.) Коммуникативные технологии XX века / почепцов Г.Г. – М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 2000. – 352 с.
23. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. (На матеріалах сучасної газетної публіцистики) / Серажим К.С. / За ред. В. Різуна. – К.: Вид-во КНУ ім. Т.Г. Шевченка, 2002. – 392 с.
24. Телия В.Н. Метафоризация и ее роль в создании языковой картины мира / В.Н. Телия // Роль человеческого фактора в языке. Язык и картина мира. – М.: Наука, 1988. – С. 173-204.
25. Телия В.Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты / Телия В.Н. – М.: Школа “Языки русской культуры”, 1996. – 288 с.
26. Урубкова Л.М. Роль метафоры в концептуализации мира / Л.М. Урубкова // Когнитивная семантика: Материалы Второй Международной школы-семинара по когнитивной лингвистике. – Ч. 2. – Тамбов: Изд-во Тамбовского ун-та, 2000. – С. 137-139.
27. Чудинов А.П. Россия в метафорическом зеркале: Когнитивное исследование политической метафоры (1991-2000) / Чудинов А.П. – Екатеринбург: Изд-во Уральск. гос. пед. ун-та, 2001. – 238 с.
28. Чумакова К.О. Лінгвокультурні параметри вербалізації концепту Transport у британському та американському варіантах англійської мови: автореф. дис. на здобуття наук. Ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / К.О. Чумакова. – Запоріжжя, 2017. – 20 с.
29. Шмелев Д.Н. Способы номинации в современном русском языке / Шмелев Д.Н. – М.: Наука, 1982. – 286 с.
30. Цивьян Т.В. Лингвистические основы балканской модели мира / Цивьян Т.В. – М.: Наука, 1990. – 207 с.
31. Cibbs R. W. The Poetic of Mind: Figurative Thought, Language and Understanding / Cibbs R. W. – Cambridge: Cambridge University Press, 1999. – 527 p.
32. Ball Molly. America no longer matters. Davos isn't worried about President Trump // Time, February 5, 2017. Vol. 194. No. 4. – Retrieved from <http://time.com/5118030/america-no-longer-matters-davos-donald-trump/>
33. The Washington Post, February 1, 2018. https://www.washingtonpost.com/powerpost/the-new-republican-model-strong-defenders-of-president-trump/2018/02/01/0541bef2-0753-11e8-b48c-b07fea957bd5_story.html?hpid=hp_hp-more-top-stories_pkcapitol-440pm%3Ahomepage%2Fstory&utm_term=.ba5e7b7e07cd
34. The Wall Street Journal, August 22, 2017. – Vol. XXXV. No. 142. – A 11.
35. Newsweek, 20.09.2017. – Retrieved from <http://www.newsweek.com/2017/09/29/donald-trumps-policies-could-turn-silicon-valley-another-detroit-667662.html>
36. Newsweek, 27.09.2017. – Retrieved from <http://www.newsweek.com/trump-war-north-korea-generals-nuclear-kim-jong-un-war-north-korea-china-672662>
37. Newsweek, 14.11.2017. – Retrieved from <http://www.newsweek.com/2017/11/24/trump-tax-reform-plan-america-rich-709914.html>
38. Newsweek, 15.11.2017. – Retrieved from <http://www.newsweek.com/2017/11/24/fox-news-survive-trump-presidency-lawsuits-aging-viewership-competition-712543.html>
39. Newsweek, 29.11.2017. – Retrieved from <http://www.newsweek.com/2017/12/15/bill-clinton-monica-lewinsky-juanita-broadrick-725169.html>